

นายวรชัย แสนศิริ
นิติกร สำนักกฎหมาย

การยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ตอนที่ ๑ ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน

๑. บทนำ

การยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง นั้น เป็นเครื่องมือทางกฎหมายประเภทหนึ่งที่ได้นำมาใช้ ทั้งนี้ โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อเป็นการป้องกันปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบและการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม นอกจากนี้การยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินยังมีส่วนช่วยสร้างความโปร่งใสและความพร้อมที่จะรับการตรวจสอบตามหลักธรรมาภิบาล และยังมีส่วนช่วยคุ้มกันเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินเมื่อมีกรณีถูกกล่าวหาและดำเนินการตรวจสอบการทุจริตด้วย ทั้งนี้ หลักการเกี่ยวกับการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินได้นำมาบัญญัติไว้ในกฎหมายไทยเป็นครั้งแรกโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๒๓ ซึ่งกำหนดให้อำนาจแก่คณะรัฐมนตรีสามารถสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐแสดงทรัพย์สินและหนี้สินของตนตามรายการวิธีการ และระยะเวลาที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกา และในส่วนการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ทั้งสมาชิกรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี ได้มีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘ มาตรา ๙๕ ซึ่งกำหนดให้สมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกตามที่กฎหมายบัญญัติ และในมาตรา ๑๗๐ วรรคสอง ซึ่งกำหนดให้รัฐมนตรีต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามที่กฎหมายบัญญัติ นอกจากนี้หลักการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินยังได้ปรากฏในรัฐธรรมนูญและกฎหมายอีกหลายฉบับ กล่าวคือ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการแสดงสินทรัพย์และหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๒๔ พระราชบัญญัติการแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สินของสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๙ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นต้น

สำหรับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน นั้นได้บัญญัติหลักการในเรื่องการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินไว้ในมาตรา ๒๓๔ (๓) ซึ่งกำหนดให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) มีหน้าที่และอำนาจกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และเจ้าหน้าที่ของรัฐยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ รวมทั้งตรวจสอบและเปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลดังกล่าว ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ดังนั้น เพื่อให้ผู้อ่านได้รับทราบหลักเกณฑ์และวิธีการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งเป็นกฎหมายฉบับที่มีผลใช้บังคับในปัจจุบัน โดยกฎหมายฉบับดังกล่าวนี้ได้มีการปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาสาระสำคัญเกี่ยวกับการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินหลายประการ นอกจากนี้ยังได้มีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๑/๒๕๖๑ เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ซึ่งได้มีการแก้ไขบทนิยามคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง” ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ รวมทั้งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังได้ออกระเบียบและประกาศตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฉบับใหม่นี้หลายฉบับ คอลัมน์มุมมองสะท้อนความคิดนิติบัญญัติ จึงขอเสนอบทความเกี่ยวกับการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ซึ่งจะนำเสนอเป็นสองตอน โดยในโอกาสนี้จะเสนอเป็นตอนแรกในเรื่อง “ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน” ซึ่งจะกล่าวถึงผู้มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน และกำหนดเวลาที่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ดังนี้

๒. ผู้มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๑/๒๕๖๑ เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินไว้ในมาตรา ๒๘ (๓) มาตรา ๔๒ มาตรา ๑๐๒ มาตรา ๑๐๓ มาตรา ๑๓๐ และมาตรา ๑๕๘ รวมถึงบทนิยามที่เกี่ยวข้องในมาตรา ๔ ดังนี้

มาตรา ๒๘ (๓) ได้กำหนดให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) มีหน้าที่และอำนาจกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ รวมทั้งตรวจสอบและเปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลดังกล่าว

มาตรา ๔๒ ได้กำหนดให้กรรมการมีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ รวมทั้งทรัพย์สินที่มอบหมายให้อยู่ในความครอบครองหรือดูแลของบุคคลอื่น

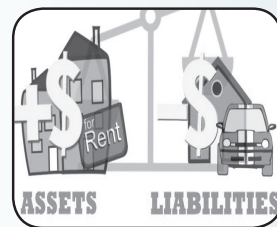

ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมต่อประธานวุฒิสภา โดยให้นำความในหมวด ๕ การดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน มาตรา ๑๐๕ ถึงมาตรา ๑๑๓ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม โดยให้อำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นอำนาจของประธานวุฒิสภา ทั้งนี้ให้ประธานวุฒิสภาแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน และหนี้สินเพื่อตรวจสอบเบื้องต้นก่อนเสนอประธานวุฒิสภาพิจารณา

ให้ประธานวุฒิสภาจัดให้มีการตรวจสอบบัญชีตามวรรคหนึ่ง และให้นำความในมาตรา ๓๔ มาใช้บังคับกับการปฏิบัติหน้าที่ของประธานวุฒิสภาในกรณีนี้ด้วยโดยอนุโลม

คู่สมรสตามวรรคหนึ่งให้นำความในมาตรา ๑๐๒ วรรคสองมาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๑๐๒ ได้กำหนดให้ในการดำเนินการตามมาตรา ๒๘ (๓) อย่างน้อยคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. กล่าวคือ (๑) ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง (๒) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ (๓) ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ (๔) ข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่อธิบดีผู้พิพากษาขึ้นไป (๕) ข้าราชการตุลาการศาลปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่อธิบดีศาลปกครองชั้นต้นขึ้นไป (๖) ข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการซึ่งดำรงตำแหน่งอธิบดีอัยการขึ้นไป (๗) ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง (๘) ตำแหน่งอื่นตามที่กฎหมายกำหนดให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน และ (๙) ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด สำหรับคู่สมรสนั้นกฎหมายได้กำหนดให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งอยู่กินกันฉันสามีภริยาโดยไม่จดทะเบียนสมรสด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

มาตรา ๑๐๓ ได้กำหนดให้เจ้าพนักงานของรัฐตำแหน่งใดจะต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ในส่วนคู่สมรสนั้นกฎหมายได้กำหนดให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งอยู่กินกันฉันสามีภริยาโดยไม่จดทะเบียนสมรสด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด^๑

มาตรา ๑๓๐ ได้กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๔๒ มาตรา ๑๐๓ และมาตรา ๑๕๘ ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อหัวหน้าส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัดหรือปฏิบัติงานอยู่ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา แต่บทบัญญัตินี้ไม่ใช่บังคับกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีได้มีเงินเดือนและตำแหน่งประจำ และในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวดำรงตำแหน่งหลายตำแหน่ง ให้ยื่นบัญชีทรัพย์สินสำหรับตำแหน่งที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นประจำ

^๑ โปรดดู ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์ของผู้ซึ่งอยู่กินกันฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรสอันถือว่าเป็นคู่สมรส พ.ศ. ๒๕๖๑.

เพียงตำแหน่งเดียว ส่วนบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นให้เก็บรักษาไว้ที่หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่ และให้ถือเป็นความลับในราชการที่จะเปิดเผยมิได้ เว้นแต่จะส่งมอบให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ร้องขอ หรือเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๑๐๓ หรือเมื่อมีกรณีที่จะต้องดำเนินการสอบสวนทางวินัยแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น สำหรับระยะเวลาการยื่น แบบรายการ หลักเกณฑ์ วิธีการยื่นและการเก็บรักษาบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ซึ่งต้องคำนึงถึงการตรวจสอบได้ ความสะดวก และไม่สร้างภาระจนเกินจำเป็น โดยในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวจะยกเว้นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จ้างมาเป็นการชั่วคราวหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐบางประเภท ให้ไม่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินก็ได้

มาตรา ๑๕๘ ได้กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตั้งแต่ระดับผู้อำนวยการกองขึ้นไป ผู้ช่วยพนักงานไตสวน พนักงานไตสวน หัวหน้าพนักงานไตสวน และพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมีตำแหน่งและหน้าที่เกี่ยวกับการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ รวมทั้งทรัพย์สินที่มอบหมายให้อยู่ในความครอบครองหรือดูแลของบุคคลอื่น ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อตรวจสอบและเปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน ทั้งนี้ ในการตรวจสอบดังกล่าวเพื่อให้เกิดธรรมาภิบาลและเป็นการป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์นั้น ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดระเบียบมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินเป็นการเฉพาะก็ได้

มาตรา ๔ ได้กำหนดบทนิยามที่เกี่ยวข้องกับผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามที่กฎหมายกำหนด ดังนี้

“เจ้าพนักงานของรัฐ” หมายความว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และคณะกรรมการ ป.ป.ช.

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐหรือในรัฐวิสาหกิจ ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องถิ่น หรือเจ้าพนักงานอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ และให้หมายความรวมถึงกรรมการ อนุกรรมการ ลูกจ้างของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ และบุคคลหรือคณะบุคคลบรรดาซึ่งมีกฎหมายกำหนดให้ใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางปกครองที่จัดตั้งขึ้นในระบบราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของรัฐด้วย แต่ไม่รวมถึงผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และคณะกรรมการ ป.ป.ช.

“ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” หมายความว่า

- (๑) นายกรัฐมนตรี
- (๒) รัฐมนตรี
- (๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- (๔) สมาชิกวุฒิสภา

- (๕) ข้าราชการการเมืองอื่นนอกจาก (๑) และ (๒) ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง
 (๖) ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการรัฐสภา

“ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ” หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติยกเว้นคณะกรรมการ ป.ป.ช. และให้หมายความรวมถึงผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินด้วย ยกเว้นกรณีตามมาตรา ๑๑ (๑)

“ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง”^๒ หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวง ทบวง กรมหรือส่วนราชการที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลซึ่งมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองสำหรับข้าราชการพลเรือนและปลัดกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการเหล่าทัพ สำหรับข้าราชการทหารและผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ และให้หมายความรวมถึงผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกรุงเทพมหานคร กรรมการและผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หัวหน้าหน่วยงานขององค์กรอิสระ ตามรัฐธรรมนูญแต่ไม่รวมถึงผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นตามที่กฎหมายกำหนด ผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานอื่นของรัฐตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด หรือผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งเทียบเท่าตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

จากบทบัญญัติที่กล่าวมาทั้งหมด จะเห็นได้ว่ากฎหมายได้กำหนดบุคคลที่มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน โดยแบ่งออกเป็น ๕ ประเภท ดังนี้

๒.๑ กรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งจะต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ รวมทั้งทรัพย์สินที่มอบหมายให้อยู่ในความครอบครองหรือดูแลของบุคคลอื่น ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมต่อประธานวุฒิสภา ตามมาตรา ๔๒

๒.๒ ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ตามมาตรา ๑๐๒

ปัจจุบันคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีประกาศเรื่อง กำหนดตำแหน่งของผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๑๐๒ พ.ศ. ๒๕๖๑ และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒ และฉบับที่ ๓) โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔ มาตรา ๒๘ (๓) ประกอบมาตรา ๑๐๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.

- (๑) ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
 - (๑.๑) นายกรัฐมนตรี
 - (๑.๒) รัฐมนตรี
 - (๑.๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 - (๑.๔) สมาชิกวุฒิสภา

^๒มาตรา ๔ นิยามคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง” แก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๑/๒๕๖๑ เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต.

(๑.๕) **ข้าราชการการเมืองอื่น** ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง ได้แก่ ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี ที่ปรึกษารองนายกรัฐมนตรี ที่ปรึกษารัฐมนตรี ที่ปรึกษารัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เลขานุการนายกรัฐมนตรี รองเลขานุการนายกรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง โฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี รองโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เลขานุการรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ประจำสำนักเลขานุการนายกรัฐมนตรี เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวง ผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวง

(๑.๖) **ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมือง** ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการรัฐสภา ได้แก่ ที่ปรึกษาประธานรัฐสภา ที่ปรึกษารองประธานรัฐสภา ที่ปรึกษาประธานสภาผู้แทนราษฎร ที่ปรึกษาประธานวุฒิสภาที่ปรึกษารองประธานสภาผู้แทนราษฎร ที่ปรึกษารองประธานวุฒิสภา ที่ปรึกษาผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร โฆษกประธานสภาผู้แทนราษฎร โฆษกประธานวุฒิสภา โฆษกผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร เลขานุการประธานรัฐสภา เลขานุการรองประธานรัฐสภา เลขานุการประธานสภาผู้แทนราษฎร เลขานุการประธานวุฒิสภา เลขานุการรองประธานสภาผู้แทนราษฎร เลขานุการรองประธานวุฒิสภา เลขานุการผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร ผู้ช่วยเลขานุการประธานรัฐสภา ผู้ช่วยเลขานุการรองประธานรัฐสภา ผู้ช่วยเลขานุการประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้ช่วยเลขานุการประธานวุฒิสภา ผู้ช่วยเลขานุการรองประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้ช่วยเลขานุการรองประธานวุฒิสภา และผู้ช่วยเลขานุการผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร

(๒) **ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ**

(๓) **ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ**

- (๓.๑) คณะกรรมการการเลือกตั้ง
- (๓.๒) ผู้ตรวจการแผ่นดิน
- (๓.๓) คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน
- (๓.๔) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- (๓.๕) ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน

(๔) **ข้าราชการตุลาการ**ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม ซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่อธิบดีผู้พิพากษาขึ้นไป รวมทั้งผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งเทียบเท่าอธิบดีผู้พิพากษาขึ้นไปตามประกาศคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม เรื่อง การกำหนดตำแหน่งและเทียบตำแหน่ง ข้าราชการตุลาการที่เรียกชื่ออย่างอื่น

(๕) **ข้าราชการตุลาการศาลปกครอง**ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่อธิบดีศาลปกครองชั้นต้นขึ้นไป รวมทั้งผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งเทียบเท่าอธิบดีศาลปกครองชั้นต้นขึ้นไป ตามประกาศคณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง เรื่อง การกำหนดตำแหน่งและเทียบตำแหน่งตุลาการศาลปกครองที่เรียกชื่ออย่างอื่น

(๖) **ข้าราชการอัยการ**ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่อธิบดีอัยการขึ้นไป

(๗) **ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง**

- (๗.๑) สำหรับข้าราชการพลเรือน ได้แก่ หัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวง ทบวง กรม และหัวหน้าส่วนราชการที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล

(๗.๒) สำหรับข้าราชการทหาร ได้แก่ ปลัดกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารสูงสุด และผู้บัญชาการเหล่าทัพ

(๗.๓) ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

(๗.๔) ผู้ว่าราชการจังหวัด

(๗.๕) ปลัดกรุงเทพมหานคร

(๗.๖) กรรมการและผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

(๗.๗) หัวหน้าหน่วยงานขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ได้แก่ เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(๗.๘) ผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานอื่นของรัฐ ได้แก่ ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ เลขาธิการคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี อธิการบดีมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง และอธิการบดีมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

(๗.๙) ตำแหน่งอื่นตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง ได้แก่ ประธานกรรมการ กรรมการ และเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ประธานกรรมการนโยบาย กรรมการนโยบาย กรรมการบริหารผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย ประธานกรรมการ กรรมการ และเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน ผู้ดำรงตำแหน่งอธิบดีหรือตำแหน่งที่มีชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเป็นอธิบดีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของส่วนราชการที่ไม่มีฐานะเป็นกรม ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน เลขาธิการราชวิทยาลัยจุฬาภรณ์ อธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่น อธิการบดีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อธิการบดีมหาวิทยาลัยทักษิณ อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ อธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยนวมินทราชิน อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา อธิการบดีมหาวิทยาลัยพะเยา อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดล อธิการบดีมหาวิทยาลัยแม่โจ้ อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อธิการบดีมหาวิทยาลัยศิลปากร อธิการบดีมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยสวนดุสิต อธิการบดีสถาบันการพยาบาลศรีสวรินทิราสภากาชาดไทย อธิการบดีสถาบันดนตรีกัลยาณีวัฒนา อธิการบดีสถาบันเทคโนโลยีจิตรลดา และอธิการบดีสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

(๗.๑๐) ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งเทียบเท่าตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ได้แก่ เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม เลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และเลขาธิการวุฒิสภา

(๘) ตำแหน่งอื่นตามที่กฎหมายอื่นกำหนดให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ได้แก่ ประธานกรรมการและกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

(๙) ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ปัจจุบันคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีประกาศเรื่อง กำหนดตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๑๐๒ (๙) พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔ มาตรา ๒๘ (๓) ประกอบมาตรา ๑๐๒ (๙) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้ ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.

(๙.๑) กรุงเทพมหานคร ได้แก่ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ประธานที่ปรึกษา ที่ปรึกษา เลขานุการ และผู้ช่วยเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร

(๙.๒) เมืองพัทยา ได้แก่ นายกเมืองพัทยา รองนายกเมืองพัทยา ประธานที่ปรึกษา ที่ปรึกษา และเลขานุการนายกเมืองพัทยา และสมาชิกสภาเมืองพัทยา

(๙.๓) องค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้แก่ นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่ปรึกษาและเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๙.๔) เทศบาลนคร ได้แก่ นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษาและเลขานุการนายกเทศมนตรี และสมาชิกสภาเทศบาล

(๙.๕) เทศบาลเมือง ได้แก่ นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี และสมาชิกสภาเทศบาล

(๙.๖) เทศบาลตำบล ได้แก่ นายกเทศมนตรี และรองนายกเทศมนตรี

(๙.๗) องค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ นายกองค้การบริหารส่วนตำบล และรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

๒.๓ เจ้าพนักงานของรัฐซึ่งจะต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ตามมาตรา ๑๐๓

ปัจจุบันคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีประกาศเรื่อง กำหนดตำแหน่งของเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งจะต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๑๐๓ พ.ศ. ๒๕๖๑ และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) โดยอาศัยอำนาจตามความใน มาตรา ๒๘ (๓) ประกอบมาตรา ๑๐๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ กำหนดให้เจ้าพนักงานของรัฐซึ่งดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้ ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.

(๑) ศาลยุติธรรม ได้แก่ รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น และผู้พิพากษาหัวหน้าศาล (แต่ไม่หมายความรวมถึงผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดที่ดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติราชการประจำสำนักงานศาลยุติธรรม)

(๒) สำนักงานอัยการสูงสุด ได้แก่ อัยการจังหวัด (พนักงานอัยการซึ่งปฏิบัติราชการในตำแหน่งอัยการจังหวัด ณ สำนักงานอัยการจังหวัด สำนักงานอัยการคดีศาลแขวง สำนักงานอัยการ

คดีเยาวชนและครอบครัวจังหวัด และสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดีจังหวัด)

(๓) **สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน** ได้แก่ รองผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้อำนวยการสำนักวินัยการเงินการคลัง ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย ผู้อำนวยการสำนักคดี ผู้อำนวยการสำนักตรวจสอบระบบสารสนเทศ ผู้อำนวยการสำนักตรวจสอบพิเศษ ผู้อำนวยการสำนักตรวจสอบการดำเนินงาน ผู้อำนวยการสำนักตรวจสอบการเงินและบริหารพัสดุ ผู้อำนวยการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาค และผู้อำนวยการสำนักตรวจเงินแผ่นดินจังหวัด

(๔) **สำนักนายกรัฐมนตรี** ได้แก่ รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี รองอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ รองเลขาธิการคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคกรมการผู้ช่วยรัฐมนตรีตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๖ ประธานผู้แทนการค้าไทยและผู้แทนการค้าไทย ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยผู้แทนการค้าไทย พ.ศ. ๒๕๕๒ รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี รองผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ รองผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ รองเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ รองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา รองเลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ รองเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน และรองเลขาธิการสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

(๕) กระทรวงกลาโหม

(๕.๑) **สำนักงานรัฐมนตรี** ได้แก่ หัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรี และจเรทหารทั่วไป

(๕.๒) **สำนักงานปลัดกระทรวง** ได้แก่ รองปลัดกระทรวง หัวหน้าสำนักปลัดกระทรวง หัวหน้าสำนักตุลาการทหาร หัวหน้าอัยการทหาร เลขานุการสำนักงานปลัดกระทรวง ตุลาการพระธรรมนูญ หัวหน้าสำนักงาน ผู้อำนวยการเจ้ากรม รองผู้อำนวยการ และรองเจ้ากรม

(๕.๓) **กองบัญชาการกองทัพไทย** ได้แก่ รองผู้บัญชาการทหารสูงสุด เสนาธิการทหาร รองเสนาธิการทหาร เลขานุการกองบัญชาการกองทัพไทย ผู้บัญชาการ ผู้อำนวยการ เจ้ากรม จเรทหาร ปลัดบัญชาทหาร รองผู้บัญชาการ รองผู้อำนวยการ รองเจ้ากรม รองจเรทหาร และรองปลัดบัญชาทหาร

(๕.๔) **กองทัพบก** ได้แก่ รองผู้บัญชาการทหารบก ประธานคณะที่ปรึกษากองทัพบก ผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารบก เสนาธิการทหารบก รองเสนาธิการทหารบก แม่ทัพภาค รองแม่ทัพภาค แม่ทัพน้อย เลขานุการกองทัพบก ผู้บัญชาการ ผู้อำนวยการ เจ้ากรม ปลัดบัญชาทหารบก รองผู้บัญชาการ รองผู้อำนวยการ รองปลัดบัญชาทหารบกกรรมการ ผู้อำนวยการใหญ่สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก (ประธานโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย) และรองผู้อำนวยการใหญ่สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก

(๕.๕) **กองทัพเรือ** ได้แก่ รองผู้บัญชาการทหารเรือ ประธานคณะที่ปรึกษากองทัพเรือ ผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารเรือ เสนาธิการทหารเรือ รองเสนาธิการทหารเรือ เลขานุการกองทัพเรือ ผู้บัญชาการทัพเรือภาค รองผู้บัญชาการทัพเรือภาค ผู้บัญชาการ ผู้อำนวยการ เจ้ากรม ปลัดบัญชาทหารเรือ

รองผู้บัญชาการ รองผู้อำนวยการ รองเจ้ากรม รองปลัดบัญชาทหารเรือ ผู้อำนวยการการทำอากาศยาน
อุตะเถา และผู้อำนวยการการทำเรือพาณิชย์สตีบ

(๕.๖) กองทัพอากาศ ได้แก่ รองผู้บัญชาการทหารอากาศ ประธานคณะที่ปรึกษา
กองทัพอากาศ ผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารอากาศ เสนาธิการทหารอากาศ รองเสนาธิการทหารอากาศ
เลขานุการกองทัพอากาศ ผู้บัญชาการ ผู้อำนวยการ เจ้ากรม ปลัดบัญชาทหารอากาศ รองผู้บัญชาการ
รองผู้อำนวยการรองเจ้ากรม และรองปลัดบัญชาทหารอากาศ

ทั้งนี้ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตาม (๕) ต้องเป็น
ข้าราชการทหารที่มียศระดับพลตรี พลเรือตรี พลอากาศตรีขึ้นไป เว้นแต่ตำแหน่งกรรมการ
ผู้อำนวยการใหญ่สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก รองผู้อำนวยการใหญ่สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก
ผู้อำนวยการการทำอากาศยานอุตะเถา และผู้อำนวยการการทำเรือพาณิชย์สตีบ ไม่กำหนดชั้นยศ

(๖) กระทรวงการคลัง ได้แก่ รองปลัดกระทรวงการคลัง รองอธิบดีกรมธนารักษ์ รองอธิบดี
กรมบัญชีกลาง รองอธิบดีกรมศุลกากร ผู้อำนวยการสำนักงานศุลกากร ผู้อำนวยการสำนักงาน
ศุลกากรภาค นายด่านศุลกากร รองอธิบดีกรมสรรพสามิต ผู้อำนวยการสำนักงานสรรพสามิตภาคสรรพ
สามิตพื้นที่ รองอธิบดีกรมสรรพากร สรรพากรภาค สรรพากรพื้นที่ รองผู้อำนวยการสำนักงานคณะ
กรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ รองผู้อำนวยการสำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ และรองผู้อำนวยการ
สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

(๗) กระทรวงการต่างประเทศ ได้แก่ รองปลัดกระทรวงการต่างประเทศ รองอธิบดีกรมการ
กงสุล รองอธิบดีกรมความร่วมมือระหว่างประเทศ รองอธิบดีกรมพิธีการทูต รองอธิบดีกรมยุโรป รองอธิบดี
กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ รองอธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย รองอธิบดีกรมสารนิเทศ รองอธิบดี
กรมองค์การระหว่างประเทศ รองอธิบดีกรมอเมริกาและแปซิฟิกใต้ รองอธิบดีกรมอาเซียน รองอธิบดี
กรมเอเชียตะวันออก และรองอธิบดีกรมเอเชียใต้ตะวันออกกลางและแอฟริกา

(๘) กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้แก่ รองปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
รองอธิบดีกรมพลศึกษา และรองอธิบดีกรมการท่องเที่ยว

(๙) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้แก่ รองปลัดกระทรวงการพัฒนา
สังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รองอธิบดีกรมกิจการเด็กและเยาวชน รองอธิบดีกรมกิจการผู้สูงอายุ
รองอธิบดีกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว รองอธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ และ
รองอธิบดีกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

(๑๐) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้แก่ รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รองอธิบดี
กรมการข้าว รองอธิบดีกรมชลประทาน รองอธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ รองอธิบดีกรมประมง
รองอธิบดีกรมปศุสัตว์ รองอธิบดีกรมฝนหลวงและการบินเกษตร รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน รองอธิบดี
กรมวิชาการเกษตร รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร รองอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ รองอธิบดี
กรมหม่อนไหม รองเลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม รองเลขาธิการสำนักงานมาตรฐาน
สินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ และรองเลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

(๑๑) กระทรวงคมนาคม ได้แก่ รองปลัดกระทรวงคมนาคม รองอธิบดีกรมเจ้าท่า รองอธิบดี

กรมการขนส่งทางบก ร้องอธิบดีกรมท่าอากาศยาน ร้องอธิบดีกรมทางหลวง ร้องอธิบดีกรมทางหลวงชนบท และร้องผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร

(๑๒) กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ ร้องปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ร้องอธิบดีกรมอุตุนิยมวิทยา ร้องเลขาธิการคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และร้องผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติ

(๑๓) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ร้องปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ร้องอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ ร้องอธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ร้องอธิบดีกรมทรัพยากรธรณี ร้องอธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ ร้องอธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ร้องอธิบดีกรมป่าไม้ ร้องอธิบดีกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ร้องอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช และร้องเลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๑๔) กระทรวงพลังงาน ได้แก่ ร้องปลัดกระทรวงพลังงาน ร้องอธิบดีกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ ร้องอธิบดีกรมธุรกิจพลังงาน ร้องอธิบดีกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน และร้องผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน

(๑๕) กระทรวงพาณิชย์ ได้แก่ ร้องปลัดกระทรวงพาณิชย์ ร้องอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ ร้องอธิบดีกรมการค้าภายใน ร้องอธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ร้องอธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา ร้องอธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ร้องอธิบดีกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ และร้องผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า

(๑๖) กระทรวงมหาดไทย ได้แก่ ร้องปลัดกระทรวงมหาดไทย ร้องอธิบดีกรมการปกครอง ร้องอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน ร้องอธิบดีกรมที่ดินเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขา ร้องอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ร้องอธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมืองโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด ร้องอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและท้องถิ่นจังหวัด

(๑๗) กระทรวงยุติธรรม ได้แก่ ร้องปลัดกระทรวงยุติธรรม ร้องอธิบดีกรมคุมประพฤติ ร้องอธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ร้องอธิบดีกรมบังคับคดี ร้องอธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ร้องอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ผู้อำนวยการทัณฑสถาน ผู้บัญชาการเรือนจำพิเศษ ผู้บัญชาการเรือนจำกลาง ผู้บัญชาการเรือนจำจังหวัด ร้องอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ ร้องผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม ร้องผู้อำนวยการสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ และร้องเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

(๑๘) กระทรวงแรงงาน ได้แก่ ร้องปลัดกระทรวงแรงงาน ร้องอธิบดีกรมการจัดหางาน ร้องอธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ร้องอธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน และร้องเลขาธิการสำนักงานประกันสังคม

(๑๙) กระทรวงวัฒนธรรม ได้แก่ ร้องปลัดกระทรวงวัฒนธรรม ร้องอธิบดีกรมการศาสนา ร้องอธิบดีกรมศิลปากร ร้องอธิบดีกรมส่งเสริมวัฒนธรรม และร้องผู้อำนวยการสำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย

(๒๐) กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้แก่ รองปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รองอธิบดีกรมวิทยาศาสตร์บริการ และรองเลขาธิการสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ

(๒๑) กระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ รองเลขาธิการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย รองเลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา รองเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน รองเลขาธิการสภาการศึกษา รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รองเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา และรองเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

(๒๒) กระทรวงสาธารณสุข ได้แก่ รองปลัดกระทรวงสาธารณสุข รองอธิบดีกรมการแพทย์ รองอธิบดีกรมควบคุมโรค รองอธิบดีกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก รองอธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ รองอธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ รองอธิบดีกรมสุขภาพจิต รองอธิบดีกรมอนามัย และรองเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา

(๒๓) กระทรวงอุตสาหกรรม ได้แก่ รองปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม รองอธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม รองอธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม รองอธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ รองเลขาธิการคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย รองเลขาธิการสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม และรองผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

(๒๔) ส่วนราชการไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีกระทรวงหรือทบวง

(๒๔.๑) สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ได้แก่ รองผู้อำนวยการ

(๒๔.๒) สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้แก่ รองเลขาธิการ

(๒๔.๓) สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้แก่ รองเลขาธิการ

(๒๔.๔) สำนักงานราชบัณฑิตยสภา ได้แก่ รองเลขาธิการ

(๒๔.๕) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้แก่ จเรตำรวจแห่งชาติ รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ รองจเรตำรวจแห่งชาติ ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ จเรตำรวจ (สบ๘) (หัวหน้าจเรตำรวจ) ผู้บัญชาการสำนักงานกำลังบำรุง ผู้บัญชาการสำนักงานกำลังพล ผู้บัญชาการสำนักงานกฎหมายและคดี ผู้บัญชาการสำนักงานตรวจสอบภายใน ผู้บัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด ผู้บัญชาการตำรวจท่องเที่ยว ผู้บัญชาการตำรวจสันติบาล ผู้บัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ผู้บัญชาการสำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ ผู้บัญชาการสำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสาร ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล ผู้บัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง ผู้บัญชาการสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค นายแพทย์ใหญ่ รองจเรตำรวจ (สบ๗) รองผู้บัญชาการสำนักงานกำลังบำรุง รองผู้บัญชาการสำนักงานกำลังพล รองผู้บัญชาการสำนักงานกฎหมายและคดี รองผู้บัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด รองผู้บัญชาการตำรวจท่องเที่ยว รองผู้บัญชาการตำรวจสันติบาล รองผู้บัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน รองผู้บัญชาการสำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ รองผู้บัญชาการสำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รองผู้บัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง รองผู้บัญชาการสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง รองผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ผู้บังคับการตำรวจจราจร ผู้บังคับการตำรวจนครบาล ผู้บังคับการสืบสวน

สอบสวนกองบัญชาการตำรวจนครบาล ผู้บังคับการสายตรวจและปฏิบัติการพิเศษ ผู้บังคับการปราบปราม ผู้บังคับการตำรวจทางหลวง ผู้บังคับการตำรวจรถไฟ ผู้บังคับการตำรวจท่องเที่ยว ผู้บังคับการตำรวจน้ำ ผู้บังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้บังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค ผู้บังคับการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ผู้บังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค ผู้บังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี ผู้บังคับการตรวจคนเข้าเมือง ผู้บังคับการสืบสวนสอบสวนสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ผู้บังคับการสืบสวนสอบสวนตำรวจภูธรภาค ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด ผู้บังคับการกองพลาธิการ ผู้บังคับการกองโยธาธิการ ผู้บังคับการกองสรรพาวุธ ผู้บังคับการกองทะเบียนพล ผู้บังคับการกองสวัสดิการผู้บังคับการกองคดีอาญา ผู้บังคับการตำรวจปราบปรามยาเสพติดผู้บังคับการข่าวกรองยาเสพติด ผู้บังคับการสกัดกั้นการลำเลียงยาเสพติด ผู้บังคับการตำรวจสันติบาลผู้บังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค และผู้บังคับการตำรวจสื่อสาร

(๒๔.๖) สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ได้แก่ ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ และกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ประธานกรรมการและกรรมการธุรกรรม รองเลขาธิการ และผู้อำนวยการกองกำกับและตรวจสอบ ผู้อำนวยการกองข่าวกรองทางการเงิน ผู้อำนวยการกองคดี ผู้อำนวยการกองความร่วมมือระหว่างประเทศ ผู้อำนวยการกองบริหารจัดการทรัพย์สิน และผู้อำนวยการกองกฎหมาย

(๒๔.๗) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ได้แก่ รองเลขาธิการ ผู้อำนวยการกองอำนาจการต่อต้านการทุจริต ผู้อำนวยการกองปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ และผู้อำนวยการสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐเขต

(๒๔.๘) ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ รองเลขาธิการ

(๒๕) สถาบันอุดมศึกษาในสังกัดของรัฐและในกำกับของรัฐ ได้แก่ รองอธิการบดี รองเลขาธิการตำแหน่งเทียบเท่า รองอธิการบดี และรองเลขาธิการที่มีชื่อเรียกอย่างอื่น

(๒๖) ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้แก่ ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ และกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย และรองผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย

(๒๗) สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ได้แก่ ประธานกรรมการและกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และรองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

(๒๘) สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย ได้แก่ ประธานกรรมการและกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย และรองเลขาธิการคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย

(๒๙) สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ได้แก่ รองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

(๓๐) สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน ได้แก่ รองเลขาธิการสำนักงาน

คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน

(๓๑) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๓๑.๑) กรุงเทพมหานคร ได้แก่ รองปลัดกรุงเทพมหานคร หัวหน้าสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการสำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล ผู้อำนวยการสำนักการแพทย์ ผู้อำนวยการสำนักอนามัย ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา ผู้อำนวยการสำนักการโยธา ผู้อำนวยการสำนักการระบายน้ำ ผู้อำนวยการสำนักสิ่งแวดล้อม ผู้อำนวยการสำนักวัฒนธรรมกีฬาและการท่องเที่ยว ผู้อำนวยการสำนักการคลัง ผู้อำนวยการสำนักเทศกิจ ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาสังคม ผู้อำนวยการสำนักการจราจรและขนส่ง ผู้อำนวยการสำนักผังเมือง ผู้อำนวยการสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณกรุงเทพมหานคร และผู้อำนวยการเขต

(๓๑.๒) เมืองพัทยา ได้แก่ ปลัดเมืองพัทยา รองปลัดเมืองพัทยา หัวหน้าสำนักปลัดเมืองพัทยา ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา ผู้อำนวยการสำนักการสาธารณสุข ผู้อำนวยการสำนักสิ่งแวดล้อม ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมการท่องเที่ยว ผู้อำนวยการสำนักช่าง ผู้อำนวยการสำนักช่างสุขาภิบาล ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาสังคม ผู้อำนวยการสำนักยุทธศาสตร์และงบประมาณ และผู้อำนวยการสำนักการคลัง

(๓๑.๓) องค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด (นักบริหารงานท้องถิ่นระดับสูง) และผู้อำนวยการสำนักช่าง (นักบริหารงานช่างระดับสูง)

(๓๑.๔) เทศบาลนคร ได้แก่ ปลัดเทศบาล (นักบริหารงานท้องถิ่นระดับสูง) และผู้อำนวยการสำนักช่าง (นักบริหารงานช่างระดับสูง)

(๓๑.๕) เทศบาลเมือง ได้แก่ ปลัดเทศบาล (นักบริหารงานท้องถิ่นระดับสูง) และผู้อำนวยการสำนักช่าง (นักบริหารงานช่างระดับสูง)

(๓๑.๖) เทศบาลตำบล ได้แก่ ปลัดเทศบาล (นักบริหารงานท้องถิ่นระดับสูง) และผู้อำนวยการสำนักช่าง (นักบริหารงานช่างระดับสูง)

๒.๔ เจ้าหน้าที่ของรัฐนอกเหนือจากบุคคลตามมาตรา ๔๒ มาตรา ๑๐๓ และมาตรา ๑๔๘ ซึ่งจะต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อหัวหน้าส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัดอยู่ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา แต่ไม่ใช้บังคับกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่ได้มีเงินเดือนและตำแหน่งประจำ ตามมาตรา ๑๓๐

๒.๕ เจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ตั้งแต่ระดับผู้อำนวยการกองขึ้นไป ผู้ช่วยพนักงานไตสวน พนักงานไตสวน หัวหน้าพนักงานไตสวน และพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมีตำแหน่งและหน้าที่เกี่ยวกับการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน ซึ่งจะต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ รวมทั้งทรัพย์สินที่มอบหมายให้อยู่ในความครอบครองหรือดูแลของบุคคลอื่น ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.ตามมาตรา ๑๕๘

๓. กำหนดเวลาที่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๐๕ มาตรา ๔๒ มาตรา ๑๓๐ และมาตรา ๑๕๘ ได้กำหนดระยะเวลาในการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลต่าง ๆ แบ่งแยกออกเป็น ๔ กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ กรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๔๒ และผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๑๐๒ (๑) (๒) (๓) และ (๙) ซึ่งได้แก่ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระและผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ให้ยื่นเมื่อเข้ารับตำแหน่งและเมื่อพ้นจากตำแหน่ง

กลุ่มที่ ๒ ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา มาตรา ๑๐๒ (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) ซึ่งได้แก่ ข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่อธิบดีผู้พิพากษาขึ้นไป ข้าราชการตุลาการศาลปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่อธิบดีศาลปกครองชั้นต้นขึ้นไป ข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่อธิบดีอัยการขึ้นไป ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง ตำแหน่งอื่นตามที่กฎหมายอื่นกำหนดให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน และเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งจะต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๑๐๓ ให้ยื่นเมื่อเข้ารับตำแหน่งและเมื่อพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและทุก ๓ ปีตลอดเวลาที่ยังดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

สำหรับหลักเกณฑ์ ระยะเวลา การขยายระยะเวลา วิธีการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินและหลักฐานประกอบของบุคคลกลุ่มที่ ๑ และบุคคลกลุ่มที่ ๒ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด^๓

กลุ่มที่ ๓ เจ้าหน้าที่ของรัฐนอกเหนือจากบุคคลตามมาตรา ๔๒ มาตรา ๑๐๓ และมาตรา ๑๕๘ ตามมาตรา ๑๓๐ ให้ยื่นตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

กลุ่มที่ ๔ เจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ตั้งแต่ระดับผู้อำนวยการกองขึ้นไป ผู้ช่วยพนักงานไตสวน พนักงานไตสวน หัวหน้าพนักงานไตสวน และพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมีตำแหน่งและหน้าที่เกี่ยวกับการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน ตามมาตรา ๑๕๘ ให้ยื่นตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด^๔

ทั้งนี้ ในกรณีบุคคลกลุ่มที่ ๑ ถ้าพ้นจากตำแหน่งและได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเดิมหรือตำแหน่งใหม่ภายใน ๑ เดือน ผู้นั้นไม่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินกรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีเข้าดำรงตำแหน่งใหม่ แต่ไม่ต้องห้ามที่ผู้นั้นจะยื่นเพื่อเป็นหลักฐาน และในกรณีบุคคลกลุ่มที่ ๑ และบุคคลกลุ่มที่ ๒ ถ้าเจ้าพนักงานของรัฐผู้ใดได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอื่นใดที่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี

^๓ โปรดดู ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าพนักงานของรัฐต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๖๑.

^๔ โปรดดู ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติว่าด้วยการยื่นบัญชี การตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๕๘ และการดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับการยื่นบัญชี พ.ศ. ๒๕๖๑.

ทรัพย์สินและหนี้สินด้วย เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นไม่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินใหม่ แต่ไม่ต้องห้ามที่ผู้นั้นจะยื่นเพื่อเป็นหลักฐานเช่นเดียวกัน

ข้อสังเกต

ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ไม่ได้บัญญัติถึงกรณีการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินเมื่อพ้นจากตำแหน่งมาแล้วครบหนึ่งปี และกรณีการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของทายาทหรือผู้จัดการหากผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตายด้วย ดังนั้น ตามกฎหมายใหม่ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินจึงไม่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินเมื่อพ้นจากตำแหน่งมาแล้วครบหนึ่งปี รวมทั้งหากผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินซึ่งได้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินไว้แล้วตายในระหว่างดำรงตำแหน่งหรือตายก่อนยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินหลังจากพ้นจากตำแหน่ง ทายาทหรือผู้จัดการมรดกจึงไม่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามกฎหมายอีกต่อไป

๔. บทสรุป

เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้กำหนดตำแหน่งที่สำคัญไว้เป็นเกณฑ์ขั้นต่ำเพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวมีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยสามารถแบ่งผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินไว้ ๕ ประเภท คือ

(๑) กรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งจะต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ รวมทั้งทรัพย์สินที่มอบหมายให้อยู่ในความครอบครองหรือดูแลของบุคคลอื่น ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมต่อประธานวุฒิสภาตามมาตรา ๔๒

(๒) ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ตามมาตรา ๑๐๒ อันได้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่อธิบดีผู้พิพากษาขึ้นไป ข้าราชการตุลาการศาลปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่อธิบดีศาลปกครองชั้นต้นขึ้นไป ข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่อธิบดีอัยการขึ้นไป ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง ตำแหน่งอื่นตามที่กฎหมายอื่นกำหนดให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ซึ่งจะต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.

(๓) เจ้าพนักงานของรัฐซึ่งจะต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ตามมาตรา ๑๐๓ ซึ่งจะต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.

(๔) เจ้าหน้าที่ของรัฐนอกเหนือจากบุคคลตามมาตรา ๔๒ มาตรา ๑๐๓ มาตรา ๑๘๘ ซึ่งจะต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อหัวหน้าส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัดอยู่ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา แต่ไม่ใช้บังคับกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่ได้มีเงินเดือนและตำแหน่งประจำ ตามมาตรา ๑๓๐

(๕) เจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ตั้งแต่ระดับผู้อำนวยการกองขึ้นไป ผู้ช่วยพนักงานไตสวน พนักงานไตสวน หัวหน้าพนักงานไตสวน และพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมีตำแหน่งและหน้าที่เกี่ยวกับการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน ซึ่งจะต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรสและบุตร ที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ รวมทั้งทรัพย์สินที่มอบหมายให้อยู่ในความครอบครองหรือดูแลของบุคคลอื่น ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๑๕๘

ทั้งนี้ กฎหมายได้กำหนดระยะเวลาในการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลต่าง ๆ โดยแบ่งแยกออกเป็น ๔ กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ ๑ กรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๔๒ และผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ตามมาตรา ๑๐๒ (๑) (๒) (๓) และ (๙) ให้ยื่นเมื่อเข้ารับตำแหน่งและเมื่อพ้นจากตำแหน่ง

กลุ่มที่ ๒ ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา มาตรา ๑๐๒ (๔) (๕) (๖) (๗) และ (๘) และเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๑๐๓ ให้ยื่นเมื่อเข้ารับตำแหน่ง และเมื่อพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ และทุก ๓ ปีตลอดเวลาที่ยังดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

กลุ่มที่ ๓ เจ้าหน้าที่ของรัฐนอกเหนือจากบุคคลตามมาตรา ๔๒ มาตรา ๑๐๓ และมาตรา ๑๕๘ ตามมาตรา ๑๓๐ ให้ยื่นตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

กลุ่มที่ ๔ เจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ตั้งแต่ระดับผู้อำนวยการกองขึ้นไป ผู้ช่วยพนักงานไตสวน พนักงานไตสวน หัวหน้าพนักงานไตสวน และพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมีตำแหน่งและหน้าที่เกี่ยวกับการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน ตามมาตรา ๑๕๘ ให้ยื่นตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

สำหรับบทความอันเกี่ยวกับการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตอนต่อไปนั้น ผู้เขียนจะได้นำเสนอ ในหัวข้อเรื่อง “คดีเกี่ยวกับการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน” ซึ่งจะกล่าวถึงการตรวจสอบและ บัญชีทรัพย์สินและหนี้สินในชั้นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และการดำเนินคดีเกี่ยวกับการยื่นบัญชี ทรัพย์สินและหนี้สินในชั้นศาล ซึ่งท่านผู้อ่านสามารถติดตามได้ในวารสาร “จุลนิติ” ฉบับหน้า ๑

